

Minister
Zdrowia

ZPP.743.189.2022.MK
Warszawa, 11 stycznia 2023

Pan
Marcin Wiącek
Rzecznik Praw Obywatelskich

Szanowny Panie Ministrze,

w odpowiedzi na pismo z dnia 14 grudnia 2022 r. w sprawie wdrażanej reformy psychiatrii dzieci i młodzieży uprzejmie dziękuję za wszelkie opinie w tak ważnej kwestii jaką pozostaje ochrona zdrowia psychicznego dzieci i młodzieży.

Zapewniam, że wskazane w korespondencji zagadnienia zostaną wzięte pod uwagę oraz przedyskutowane w gronie ekspertów w trakcie prac Zespołu do spraw zdrowia psychicznego dzieci i młodzieży.

Jednocześnie poniżej uprzejmie przekazuję stanowisko wobec poruszanej tematyki.

Ad 1.

Odnosząc się do kwestii finansowania i wyceny świadczeń zapewniam, że rokrocznie zwiększane są nakłady finansowe przeznaczone na realizację świadczeń z zakresu psychiatrii dziecięcej.

Poniższa tabela przedstawia wartości umów na realizację świadczeń psychiatrycznych dedykowanych dzieciom i młodzieży w rodzaju opieka psychiatryczna i leczenie uzależnień w latach 2018 – 2022 r.

Rok	Wartości umów
2018 r.	213 769 336,41
2019 r.	250 132 017,44
2020 r.	394 393 453,40
2021 r.	440 391 656,75
2022 r.	700 205 204,64

Źródło: NFZ, stan na 11.12.2022 r.

Ad 2.

Należy zauważyć, że współpraca pomiędzy placówkami realizującymi świadczenia w ramach trzech poziomów referencyjnych jest jednym z kluczowych założeń wdrażanej reformy psychiatrii dziecięcej. Dlatego też w rozporządzeniu Ministra Zdrowia w sprawie świadczeń gwarantowanych z zakresu opieki psychiatrycznej i leczenia uzależnień z dnia 19 czerwca 2019 r. (Dz. U. z 2019 r. poz. 1285) oraz w jego nowelizacjach został wprowadzony m. in. obowiązek realizacji minimum raz w miesiącu konsylium rozumianego jako „naradę personelu udzielającego świadczeń opieki zdrowotnej w ramach:

- a) zespołu środowiskowej opieki psychologicznej i psychoterapeutycznej dla dzieci i młodzieży – I poziom referencyjny lub ośrodka środowiskowej opieki psychologicznej i psychoterapeutycznej dla dzieci i młodzieży – I poziom referencyjny, lub centrum zdrowia psychicznego dla dzieci i młodzieży – poradnia zdrowia psychicznego – II poziom referencyjny, lub centrum zdrowia psychicznego dla dzieci i młodzieży – II poziom referencyjny, lub ośrodka wysokospecjalistycznej całodobowej opieki psychiatrycznej – III poziom referencyjny albo
- b) zespołu środowiskowej opieki psychologicznej i psychoterapeutycznej dla dzieci i młodzieży – I poziom referencyjny lub ośrodka środowiskowej opieki psychologicznej i psychoterapeutycznej dla dzieci i młodzieży – I poziom referencyjny, lub centrum zdrowia psychicznego dla dzieci i młodzieży – poradnia zdrowia psychicznego – II poziom referencyjny, lub centrum zdrowia psychicznego dla dzieci i młodzieży – II poziom referencyjny, lub ośrodka wysokospecjalistycznej całodobowej opieki

psychiatrycznej – III poziom referencyjny z personelem realizującym świadczenia opieki zdrowotnej u innych świadczeniodawców – której celem jest uzgodnienie lub uszczegółowienie diagnozy lub dalszego leczenia świadczeniobiorcy; w konsylium uczestniczy personel jednego lub kilku świadczeniodawców; konsylium może odbywać się w siedzibie świadczeniodawcy albo poza nią;”

Ponadto warto również dodać, że wraz z aktualnie procedowaną nowelizacją rozporządzenia Ministra Zdrowia w sprawie szczegółowych kryteriów wyboru ofert w postępowaniu w sprawie zawarcia umów o udzielanie świadczeń opieki zdrowotnej zostało zaplanowane, przy wyborze ofert przez NFZ, dodatkowe punktowanie podmiotów, które realizują świadczenia w ramach więcej niż jednego poziomu referencyjnego. Bowiem wydaje się, iż taka organizacja pracy w sposób znaczący ułatwi współpracę między poziomami a także umożliwi objęcie młodych pacjentów całościową opieką.

Ad 3.

Ministerstwo Zdrowia podejmuje szerokie działania mające na celu zapewnienie na rynku pracy optymalnej liczby lekarzy specjalistów w dziedzinie psychiatrii dzieci i młodzieży. Działania te przynoszą już rezultaty w postaci wzrostów liczby lekarzy specjalistów psychiatrii dzieci i młodzieży – od 2014 r. wzrost o 60% (aktualnie 555), wzrasta też liczba lekarzy w trakcie szkolenia specjalizacyjnego w tej dziedzinie (obecnie 253 lekarzy, w tym 179 w trybie rezydenckim, w porównaniu do 2015 r. wzrost o 118 osób).

Główną zachętą do podejmowania kształcenia w dziedzinie psychiatrii dzieci i młodzieży jest zaliczenie jej do grupy dziedzin priorytetowych, co wiąże się z wyższym wynagrodzeniem przysługującym lekarzom odbywającym szkolenie specjalizacyjne w trybie rezydenckim (finansowanym przez Ministra Zdrowia, a także przyznawaniem większej liczby miejsc szkoleniowych rezydenckich w stosunku do pozostałych dziedzin.

Liczba lekarzy psychiatrów dzieci i młodzieży wykonujących zawód w latach 2015 – 2022 r.

Rok	Liczba lekarzy psychiatrów dzieci i młodzieży wykonujących zawód
2015	374 (stan na grudzień danego roku)
2016	393 (stan na grudzień danego roku)
2017	403 (stan na grudzień danego roku)
2018	415 (stan na grudzień danego roku)
2019	445 (stan na grudzień danego roku)
2020	465 (stan na grudzień danego roku)
2021	494 (stan na grudzień danego roku)
2022	555 (stan na wrzesień danego roku)

Źródło: NIL

Niezbędnym elementem systemu ochrony zdrowia psychicznego najmłodszych jest rozwój kadry nie tylko lekarskiej ale także pozostałych specjalistów pracujących w tym sektorze. W związku z tym zdecydowano się na wprowadzenie regulacji dotyczących nowych zawodów:

- specjalizacja psychoterapia dzieci i młodzieży została wprowadzona rozporządzeniem Ministra Zdrowia z dnia 31 stycznia 2019 r. zmieniającym rozporządzenie w sprawie specjalizacji w dziedzinach mających zastosowanie w ochronie zdrowia (Dz.U. 2019, poz. 226). Program specjalizacji został ogłoszony w czerwcu 2019 r.;
- kwalifikacja rynkowa „Prowadzenie terapii środowiskowej dzieci i młodzieży” została włączona do Zintegrowanego Systemu Kwalifikacji obwieszczeniem Ministra Zdrowia z dnia 19 grudnia 2018 r. (M.P. 2018 poz. 1279);
- opracowany został nowy program specjalizacji z psychologii klinicznej w zakresie psychologii klinicznej dzieci i młodzieży.

Oprócz wprowadzenia powyższych regulacji, w ramach Programu Operacyjnego Wiedza Edukacja Rozwój dnia 4 grudnia 2019 r. rozstrzygnięty został konkurs (POWER 5.4), w ramach którego realizowane są szkolenia kadr systemu opieki zdrowotnej, oświaty i pomocy społecznej w celu uzyskania kwalifikacji m.in. w zakresie nowych zawodów.

Ad 4.

W ramach działań prewencyjnych realizowanych przez Ministerstwo Zdrowia skierowanych do młodych osób w kryzysie psychicznym jest m. in. współpraca z Rzecznikiem Praw Dziecka w prowadzeniu działań w ramach Dziecięcego Telefonu Zaufania - infolinii 800 12 12 12 oferującej wsparcie dzieciom i młodzieży. Numer telefonu działa przez całą dobę, a połączenie z nim jest bezpłatne. Młodzi ludzie, którzy od zwykłej rozmowy telefonicznej wolą komunikator, mogą skorzystać z czatu dostępnego na stronie internetowej Rzecznika Praw Dziecka <https://czat.brpd.gov.pl/>.

Kolejnym ważnym działaniem podejmowanym przez Ministerstwo Zdrowia jest realizacja Projektu PO WER „Wsparcie procesu wdrażania reformy wprowadzającej nowy model systemu ochrony zdrowia psychicznego dla dzieci i młodzieży” finansowanego w ramach Programu Operacyjnego Wiedza Edukacja Rozwój 2014-2020, współfinansowanego ze środków Europejskiego Funduszu Społecznego. Jednym z działań zrealizowanych na przełomie listopada i grudnia 2022 r. była ogólnopolska kampania internetowa skierowana do pacjentów i ich rodzin, dotycząca ochrony zdrowia psychicznego dzieci i młodzieży. Celem tego przedsięwzięcia było rozpropagowanie informacji o możliwości korzystania ze wsparcia, dostępnych w całej Polsce, aktualnie już ponad 347, Ośrodków Środowiskowej Opieki Psychologicznej i Psychoterapeutycznej dla dzieci i młodzieży – I poziomu referencyjnego, promocji higieny życia psychicznego dzieci i młodzieży oraz wczesnego rozpoznania objawów, tak aby zgodnie z założeniami reformy pomoc udzielana była szybciej, a także budowanie zaufania do przedstawicieli zawodów psychoterapeuta, psycholog, terapeuta środowiskowy. Ponadto założono, iż niezbędne jest budowanie świadomości, iż w przypadku zaburzeń psychicznych można uzyskać skuteczną pomoc także poza gabinetem psychiatry oraz zachęcenie do jej szukania.

Ponadto realizowany jest także pilotażowy program oddziaływań terapeutycznych dla dzieci uzależnionych od nowych technologii cyfrowych. W 12 specjalistycznych ośrodkach najmłodszy i ich rodziny mogą otrzymać bezpłatnie profesjonalną pomoc psychologiczną. Wg stanu na dzień 1 października br. program objął łącznie 2246 osób.

Ad. 5

W odniesieniu do kwestii zapewnienia uczniom w placówkach oświatowych właściwej opieki psychologicznej pozostaje ona we właściwości Ministerstwa Edukacji i Nauki. Jednocześnie uprzejmie informuję, że Ministerstwo Zdrowia podejmuje współpracę z Resortem Oświaty w celu wypracowania najlepszych rozwiązań zapewniających dzieciom i młodzieży właściwe wsparcie w zakresie zdrowia psychicznego.

Ad 6.

Odnosząc się do kwestii koordynacji reformy systemu ochrony zdrowia psychicznego dorosłych oraz dzieci i młodzieży uprzejmie podkreślam, iż Ministerstwo Zdrowia jest świadome konieczności współdziałania reformowanych systemów. Właśnie ze względu na konieczność zapewnienia spójności wdrażanych reform należy zaznaczyć, że obie reformy są wdrażane w duchu procesu deinstytucjonalizacji oraz modelu psychiatrii środowiskowej. Dodatkowo w dniu 5 stycznia br. do konsultacji i uzgodnień został skierowany projekt nowelizacji rozporządzenia Ministra Zdrowia w sprawie programu pilotażowego w centrach zdrowia psychicznego, w której zaproponowano zmiany umożliwiające dzieciom i młodzieży skorzystanie z pomocy punktów zgłoszeniowo-koordynacyjnych w centrach zdrowia psychicznego. Taka zmiana wynika z potrzeby zwiększenia dostępności do świadczeń ambulatoryjnych dla dzieci i młodzieży. Jest również odpowiedzią na pojawiające się sytuacje w których rodzice dzieci zgłaszają się do centrów w celu uzyskania porady co do dalszego postępowania z dzieckiem.

Ad 7.

Natomiast w odniesieniu do tematu powołania podmiotu, który będzie koordynować wdrażaną reformę opieki psychiatrycznej dla dzieci i młodzieży uprzejmie informuję, że dnia 28 października 2019 r. (Dz.Urz.Min.Zdr.91) Ministerstwo Zdrowia powołało stanowisko Pełnomocnika do spraw reformy w psychiatrii dzieci i młodzieży. Funkcję tę powierzono Pani prof. dr hab. n. med. Małgorzacie Janas-Kozik. Pani prof. dr hab. n. med. Małgorzata Janas-Kozik jest specjalistą psychiatrii dzieci i młodzieży oraz pediatrii, ordynatorem Oddziału

Klinicznego Psychiatrii i Psychoterapii Wieków Rozwojowych w Centrum Pediatrii im. Jana Pawła II w Sosnowcu, członkiem zarządu głównego Polskiego Towarzystwa Psychiatrycznego. Pani prof. dr hab. n. med. Małgorzata Janas-Kozik współpracuje z Ministerstwem Zdrowia nad założeniami wprowadzanej reformy w ramach Zespołu do spraw zdrowia psychicznego dzieci i młodzieży. Głównym zadaniem Pełnomocnika jest inicjowanie oraz koordynowanie działań mających na celu reformę i rozwój opieki psychiatrycznej dzieci i młodzieży.

Ponadto należy dodać, że nowy model ochrony zdrowia psychicznego pacjentów niepełnoletnich jest wynikiem prac działającego od lutego 2018 r. Zespołu do spraw zdrowia psychicznego dzieci i młodzieży, który został powołany Zarządzeniem Ministra Zdrowia z dnia 20 lutego 2018 r. w sprawie powołania Zespołu do spraw zdrowia psychicznego dzieci i młodzieży. W skład Zespołu wchodzi wybitni eksperci w dziedzinie psychiatrii, psychologii i psychoterapii.

Z wyrazami szacunku
z upoważnienia Ministra Zdrowia
Waldemar Kraska
Sekretarz Stanu
/dokument podpisany elektronicznie/